

นวัตกรรมจัดการของมหาวิทยาลัยเอกชนด้านธุรกิจการบิน ยุคประชาคมอาเซียน Management Innovation of Private University for Airline Business Education in ASEAN Community

นลินี ณ นคร รักธรรม

สาขาวิชานำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

Email: nalinee.waew@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการสะสมความรู้ของสถานศึกษาเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการผลิตบัณฑิต 2. ศึกษาแนวทางการจัดการในสถานศึกษาด้านธุรกิจการบินของมหาวิทยาลัยเอกชนที่ควรนำมาพัฒนาหรือปรับปรุง 3. ศึกษาแนวทางนวัตกรรมที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาการจัดการให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเอกชนด้านธุรกิจการบินยุคประชาคมอาเซียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยรังสิตและมหาวิทยาลัยศรีปทุม ผลการวิจัยพบว่า 1. การสะสมความรู้ของสถานศึกษา เมื่อนำทฤษฎีระบบ มาร่วมวิเคราะห์ พบว่า 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย เนื้อหาสาระรายวิชา อาจารย์ผู้สอน เครื่องมือและวิธีการสอน การประเมินผล 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การเรียนการสอนผสมผสานระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และการเรียนแบบสหวิทยาการ 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล บัณฑิตสำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพ 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย การสะท้อนกลับของหน่วยงานทางธุรกิจการบินเป็นสำคัญ 2. แนวทางการจัดการในสถานศึกษาด้านธุรกิจการบิน และแนวทางการจัดการที่ควรนำมาปรับปรุง พบว่า ทฤษฎีทางการจัดการที่ควรนำมาใช้ ประกอบด้วย 1) แนวคิด POLC คือ องค์ประกอบของการบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ การควบคุม 2) แนวคิด PDCA คือ วงจรการบริหารงาน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ การดำเนินการให้เหมาะสม และ 3) หลักธรรมาภิบาล 3. เมื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างการจัดการแบบเดิม และแบบใหม่ เพื่อให้ได้นวัตกรรมจัดการ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และมีความเหมาะสม มีรูปแบบ ที่ประกอบด้วย 1) การเกิดขึ้นของความต้องการในการเปลี่ยนแปลงสภาพปัจจุบัน หรือ Emerge 2) การปรับปรุงพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น หรือ Change 3) กระบวนการดำเนินการ แนวทางในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ หรือ Process 4) การยกระดับกระบวนการทัศน์ หรือ Paradigm Shift เพื่อความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาด้านธุรกิจการบินในยุคประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ: นวัตกรรมจัดการ, ธุรกิจการบิน, ประชาคมอาเซียน

Abstract

The purposes of this research were to study the management innovation of private universities for airline business education in the ASEAN community in three aspects as follows: 1. to study the innovation management of airline business in the private universities for knowledge accumulation in educational achievement of graduated students; 2. to study the management

approach of the airline business of the private universities that should be developed; and 3. to study a new model and improve knowledge of innovative approaches with effectiveness of private universities for airline business of the ASEAN community. The samples are two private universities; Rangsit University and Sripatum University. The findings of this research are as follows: 1. The knowledge accumulation applying the systems theory shows that the input factor is composed of the content, instructors, tools and assessment. The process contains the combination of theories and practices or interdisciplinary approach. The output includes effective educational system, effective curriculum for international standards basis. The feedback includes the importance of feedback from airline business units. 2. Guidelines for management of airline business and management practices show that the management theory should consist of POLC concepts or planning, organization, leading and controlling, the PDCA concept or Plan-Do-Check-Act cycle and good governance. Then the new and appropriate model contains 1. the demand for betterment on the current situation or “Emerge”, 2. the development or “Change”, 3. the effective practices or “Process”, and 4. the paradigm shift. This model is appropriate for airline business education in the ASEAN Community.

Keywords: Management Innovation, Airline Business, ASEAN Community

วันที่รับบทความ : 19 มกราคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ : 06 มีนาคม 2563

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 12 มีนาคม 2563

1. บทนำ

ปัจจุบันในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการติดต่อสื่อสาร และมีการเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคลทั่วโลกอย่างกว้างขวาง ทำให้เราสามารถรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกได้อย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ตลอดจนถึงด้านเทคโนโลยี และโดยเฉพาะด้านคมนาคม ยุคนี้จึงเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน (Information Age) จากแนวคิดการเชื่อมโยงโลกในทุกภูมิภาค ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของประเทศทั้งภูมิภาคในทวีปยุโรป ภูมิภาคในทวีปอเมริกา และภูมิภาคเอเชียที่ไดรรวมกลุ่มของประเทศ ก่อให้เกิดเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ที่ได้รับความร่วมมือของกลุ่มประเทศในอาเซียน อันประกอบด้วยประเทศสมาชิกที่มุ่งมั่นในการสร้างความร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน การแลกเปลี่ยนทางการศึกษา การวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงการสร้างความสามารถในการแข่งขันกับตลาดโลก การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนนี้ ได้ส่งผลให้เกิดการเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการบิน (Aviation Industry) และเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศทางด้าน

เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันอุตสาหกรรมการบินจึงยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักของระบบเศรษฐกิจโลกและเป็นหนึ่งกิจกรรมที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยก่อให้เกิดข้อตกลงต่าง ๆ ทั้งการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และยังส่งผลให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจ กระตุ้นอำนาจซื้อที่เพิ่มสูงขึ้นของประชากรในภูมิภาคนี้ ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค ส่งผลให้มีการเดินทางระหว่างประเทศอาเซียนมากยิ่งขึ้น และการขยายตัวของการท่องเที่ยวในประเทศอาเซียนอีกด้วย (กระทรวงคมนาคม) [1]

ดังนั้น มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำเป็นต้องผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านการบินที่มีคุณภาพทั้งในภาคบริหารและปฏิบัติการ การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยถือเป็นการศึกษาในระดับสำคัญของประเทศ มหาวิทยาลัยจึงมีภาระหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตและบุคลากร เพื่อการขับเคลื่อนประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนด้านธุรกิจการบินของมหาวิทยาลัยเอกชนมีความสำคัญ เนื่องจากมหาวิทยาลัย

เอกชนเปิดสอนมากกว่ามหาวิทยาลัยของรัฐ และมีความพร้อมด้านการลงทุน ด้านการเรียนการสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือความสามารถในการลงทุนซื้อห้องปฏิบัติการจริง (Mock Up) ของเครื่องบินที่ปลดประจำการแล้ว เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เข้าเรียนในสถานการณ์จริงและมีประสบการณ์ตรง การศึกษาด้านธุรกิจการบินของมหาวิทยาลัยเอกชนจึงมีความเป็นนวัตกรรม เนื่องจากการศึกษาธุรกิจการบินเป็นสาขาใหม่ที่ต้องการการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน และตอบโจทย์สังคมสมัยใหม่แบบหนึ่ง ปัจจุบันการบินเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาที่มีลักษณะเป็นนวัตกรรมจึงต้องมีการพัฒนาของกระบวนการจัดการศึกษาแบบองค์รวมในแง่มุมที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อารนำรูปแบบหรือกระบวนการใหม่ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นจริงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงเรียกว่า เป็นนวัตกรรมในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ทั่วไป หรือ แม้แต่กับการเรียนการสอนเฉพาะด้านอย่างธุรกิจการบิน การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (Educational Innovation) โดยมนสิข สิทธิสมบูรณ์ [2] ได้กล่าวถึงความหมายของนวัตกรรมว่า หมายถึง การกระทำใหม่ การสร้างใหม่ หรือการพัฒนาดัดแปลงจากสิ่งใด ๆ และทำให้การศึกษาหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้นกว่าเดิม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว มีแรงจูงใจในการเรียน ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดกับผู้เรียน

ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการของมหาวิทยาลัยเอกชนเพื่อตอบสนองอุตสาหกรรมการบินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทางด้านธุรกิจการบิน ซึ่งพนักงานที่ปฏิบัติงานกับธุรกิจสายการบินต่าง ๆ เหล่านี้ ประกอบด้วย พนักงานปฏิบัติงานในสำนักงาน พนักงานปฏิบัติงานบนภาคพื้นหรือที่ท่าอากาศยาน และพนักงานปฏิบัติงานบนเครื่องบิน ในยุคประชาคมอาเซียนที่ทุกประเทศกำลังให้ความสำคัญ เพราะนำมาซึ่งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม การศึกษาวิจัยดังกล่าวจะนำมาซึ่งความสามารถในการบริหารจัดการทางการศึกษาด้านธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการสะสมความรู้ของสถานศึกษาเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการผลิตบัณฑิต

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการในสถานศึกษาด้านธุรกิจการบินของมหาวิทยาลัยเอกชนที่ควรนำมาพัฒนาหรือปรับปรุง

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางนวัตกรรมที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาการจัดการให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเอกชนด้านธุรกิจการบินยุคประชาคมอาเซียน

3.ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยทฤษฎีที่นำมาเป็นกรอบโครงสร้างในการวิเคราะห์ ได้แก่ ทฤษฎีแนวคิดทางนวัตกรรม และทฤษฎีแนวคิดทางการจัดการ โดยวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีการบริหารทางการศึกษา รวมถึงแนวคิดธุรกิจการบิน แนวคิดมหาวิทยาลัยเอกชน แนวคิดประชาคมอาเซียน เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับยุคประชาคมอาเซียนที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

การวิจัยนี้มีการดำเนินการด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะลึก เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยว่า นวัตกรรมการจัดการด้านธุรกิจการบินของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยควรมีการจัดการอย่างไร จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

3.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงการจัดการของมหาวิทยาลัยเอกชนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการด้านการบริหารและด้านวิชาการ 2 แห่ง คือ 1) มหาวิทยาลัยรังสิต และ 2) มหาวิทยาลัยศรีปทุม

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 21 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหารระดับบริหารนโยบายทางการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 6 คน 2) ผู้สอนวิชาที่เกี่ยวกับธุรกิจการบิน จำนวน 5 คน 3) นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาธุรกิจการบิน หรือที่ผ่านการ

ฝึกงานในสถานประกอบการด้านธุรกิจการบิน จำนวน 6 คน 4) ผู้ประกอบการทางธุรกิจการบินและผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

1) การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เดือน มกราคม ถึงเดือนมีนาคม 2) การวิเคราะห์ข้อมูล เดือน เมษายน ถึงเดือนมิถุนายน 3) การเรียบเรียงและสรุป ข้อมูล เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน 4) การนำเสนอ ข้อมูล เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม

4. วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงการจัดการของมหาวิทยาลัย เอกชนที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดตั้งหลักสูตรที่มี ระยะเวลายาวนาน จึงได้ทำการคัดเลือกเฉพาะแบบ เจาะจง (Purposive) จากมหาวิทยาลัยเอกชนที่เปิด การเรียนการสอนในสาขาวิชาธุรกิจการบิน เป็นมหาวิทยาลัย ที่อยู่ใน 10 อันดับแรก คือ มหาวิทยาลัยรังสิต และ มหาวิทยาลัยศรีปทุม (Ranking WEB of Universities) [3] โดยทั้งสองแห่งนี้ได้จัดตั้งเป็นวิทยาลัยการท่องเที่ยว และการบริการ โดยมีสาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน

กลุ่มตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัยรังสิตได้เปิดวิทยาลัย การท่องเที่ยวและการบริหาร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้เปิดวิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการเป็น ระยะเวลายาวนาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบ สัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็นการสัมภาษณ์ 4 กลุ่ม และมี โครงสร้างคำถามที่ใช้ในการวิจัยแบบมีโครงสร้างเจาะลึก และการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) การสำรวจเอกสาร ค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้มีการศึกษาไว้ หรือการค้นคว้า จากห้องสมุด หนังสือต่าง ๆ และเว็บไซต์ 2) การ สัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างที่กำหนด ขึ้น โดยแบ่ง กลุ่มหลักของผู้ให้ข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหลักที่ 1 ผู้บริหารและกำหนดนโยบายทางการศึกษา กลุ่มหลักที่ 2 ผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ ตลอดจนนักศึกษา และหน่วยงานทางการบินที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แล้ว นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดย

อาศัยหลักตรรกะวิเคราะห์ โดยต้องวิเคราะห์ตาม หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ

การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิธีการ วิจัย โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วย กระบวนการวิจัยเชิง โดยเบื้องต้นผู้วิจัยดำเนิน กระบวนการศึกษาด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร โดยการ ทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้จะยึดหลักการวิจัยอย่างถูกต้อง

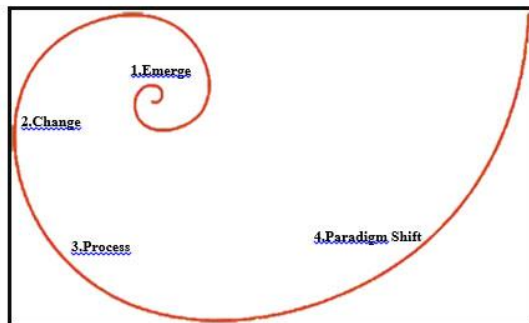
5. ผลการวิจัย

5.1 การสะสมความรู้ของสถานศึกษาเพื่อผลสัมฤทธิ์ ในการผลิตบัณฑิต ด้วยวิธีระบบ (System Approach) เป็นวิธีในการจัดการการศึกษา และเป็นวิธีการที่มีเหตุผล โดยใช้รูปแบบ Systems Theory ทฤษฎีเชิงระบบ ของ Bertalanffy [4] และทฤษฎีระบบ โดยปรับมาจาก System Representation of Relationship between input, instructional strategy and output ของ Niklas Luhmann [5] มาร่วมวิเคราะห์ พบว่า 1) ปัจจัย นำเข้า ประกอบด้วย เนื้อหาสาระรายวิชา อาจารย์ผู้สอน เครื่องมือและวิธีการสอน การประเมินผล 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การเรียนการสอนผสมผสานระหว่างทฤษฎี และภาคปฏิบัติ และการเรียนแบบสหวิทยาการ 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล บัณฑิต สำเร็จการศึกษอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย การสะท้อนกลับของหน่วยงานทางธุรกิจ การบินเป็นสำคัญ

5.2 แนวทางการจัดการในสถานศึกษาด้านธุรกิจการ บินของมหาวิทยาลัยเอกชนที่ควรนำมาพัฒนาหรือ ปรับปรุง พบว่า ทฤษฎีทางการจัดการที่ควรนำมาใช้ ประกอบด้วย 1) แนวคิด POLC คือ องค์ประกอบของ การบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การ นำ และการควบคุม 2) แนวคิด PDCA คือ วงจรการ บริหารงาน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการดำเนินการให้เหมาะสม 3) หลักธรรมาภิบาล

5.3 แนวทางนวัตกรรมที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และ พัฒนาการจัดการให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพของ มหาวิทยาลัยเอกชนด้านธุรกิจการบินยุคประชาคม อาเซียน โดยเปรียบเทียบระหว่างการจัดการแบบเดิม

และแบบใหม่ เพื่อให้ได้นวัตกรรมการจัดการ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และมีความเหมาะสม ประกอบด้วย

รูปที่ 1 รูปแบบนวัตกรรมจัดการด้านธุรกิจการบินยุคประชาคมอาเซียนที่พัฒนามาจาก The Process of Social Innovation

5.3.1 การเกิดขึ้นของความต้องการในการเปลี่ยนแปลงสภาพปัจจุบัน (Emerge)

5.3.2 การปรับปรุงพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น (Change)

5.3.3 กระบวนการ การดำเนินการ นโยบาย และแนวทางในการปฏิบัติ (Process)

5.3.4 การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และแนวคิด (Paradigm Shift)

6. อภิปรายผล

จากการวิจัยและวิเคราะห์เรื่องนวัตกรรมจัดการของมหาวิทยาลัยเอกชนด้านธุรกิจการบินยุคประชาคมอาเซียน ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยจะสามารถนำมาอภิปรายกับแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

6.1 การสะสมความรู้ของสถานศึกษาเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการผลิตบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีระบบ มีลักษณะเป็นระบบ มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันเป็นกระบวนการ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้ประกอบด้วย

6.1.1 ปัจจัยนำเข้า ในที่นี้เป็นปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบแรกที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบขององค์กรทางการศึกษาและสถาบัน การศึกษาจะมีระบบการสะสมความรู้ขององค์กรนั้น ๆ อยู่แล้ว โดย

ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย หลักสูตรและเนื้อหาสาระ อาจารย์และผู้สอน เครื่องมือและวิธีการสอน การประเมินผล

6.1.2 กระบวนการ คือ องค์ประกอบต่อมาของระบบจึงเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิตของระบบ ในระบบการศึกษาจึงได้แก่วิธีการสอนการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จากผลการสัมภาษณ์พบว่า สถาบันการจัดการเรียนการสอนแบบข้ามศาสตร์ หรือ สหวิทยา (Interdisciplinary)

6.1.3 ผลลัพธ์ หรือผลผลิตเป็นองค์ประกอบอีกประการหนึ่งที่สำคัญของระบบ ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงถึงความสำเร็จในลักษณะต่าง ๆ ของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระบบการศึกษา ในระบบการศึกษานี้ พบว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนทางด้านธุรกิจการบิน เพราะศาสตร์ทางด้านนี้มีความเฉพาะทางอย่างมาก หลักสูตรจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง โดยมีหน่วยงานต่างประเทศควบคุมเนื้อหา เช่น องค์กรการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization : ICAO) และสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association : IATA) รวมถึงกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ผู้ทำหน้าที่ดูแลควบคุมเนื้อหาในหลักสูตรด้วย

6.1.4 ความสำเร็จที่ป้อนกลับ ในส่วนนี้ได้จากการถ่ายทอดหลักสูตรกลับเข้าไปหาสิ่งที่ป้อนเข้าไปในทางธุรกิจการบิน สามารถประเมินความสำเร็จได้จากความสามารถของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับตัวและเข้าไปทำงานในสายการบินหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการบินได้มากเพียงใด และความพึงพอใจของบริษัทที่ตอบรับเหล่านี้ เป็น Feedback หรือผลตอบรับที่สะท้อนถึงความสำเร็จได้อย่างดี

6.2 แนวทางการจัดการในสถานศึกษาด้านธุรกิจการบินของมหาวิทยาลัยเอกชนที่ควรนำมาพัฒนาหรือปรับปรุง จากการวิจัยพบว่า ทฤษฎีทางการจัดการที่ควรนำมาใช้ ประกอบด้วย

6.2.1 แนวคิด POLC องค์ประกอบของการบริหารจัดการ POLC ได้แก่ การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นเรื่องของการกำหนดความต้องการ วิธีการ

ดำเนินการและคาดหวังผลการดำเนินการในอนาคต โดยใช้หลักวิชาการ เหตุผล การเสนอปัญหาเพื่อขจัดอุปสรรคที่จะมาถึงเป้าหมายข้างหน้าได้ทำให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่าทำอะไร ซึ่งนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง และได้ผล การจัดองค์กร (Organizing) องค์กรเป็นทีมรวมของคน เพื่อให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เพิ่มความสามารถและมอบหมายให้รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด การจัดองค์กรจึงมีความจำเป็น และก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน คือ ประโยชน์ต่อองค์กร ประโยชน์ต่อผู้บริหารและประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน การนำ (Leading) เป็นการใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ระบุไว้ หรือเป็นกระบวนการจัดการให้สมาชิกในองค์กรทำงานร่วมกันได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อนและเข้าใจองแก่ได้ยาก การนำหรือการสั่งการจึงต้องใช้ความสามารถหลายเรื่องควบคู่กันไป การควบคุม (Controlling) เป็นการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กร ถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบ หรือติดตามผลและประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษา เพื่อรักษาให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กร

6.2.2 แนวคิด PDCA คือ วงจรการบริหารงาน หรือ Plan Do Check Act ที่ผู้บริหารทางการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนการจัดการ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุก ๆ เรื่อง นับตั้งแต่กิจกรรมส่วนตัวไปจนถึงการตั้ง เป้าหมายชีวิต ได้แก่ การดำเนินงานในระดับบริษัท Plan (การวางแผน) คือ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการและขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ Do (การดำเนินการ) คือ การปฏิบัติงานให้บรรลุตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ การดำเนินการต่าง ๆ จะนำไปตามขั้นตอนหรือระบบงานที่ออกแบบหรือกำหนดไว้ โดยหน่วยงานนั้น ๆ และจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป Check (การตรวจสอบ) คือ การตรวจสอบระบบกลไกของการดำเนินงาน รวมทั้งผลปฏิบัติงานว่าได้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ หรือไม่ หากมีปัญหาหรือจุดอ่อนของการดำเนินงาน ควรได้มีการค้นหาสาเหตุและวางมาตรการในการแก้ไขต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็น

ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน และ Act (การปรับปรุงพัฒนา) คือ การวางมาตรการในการดำเนินการ ปรับปรุงพัฒนาระบบกลไกในการดำเนินการ เพื่อเอื้อให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้น ทั้งนี้มาตรการดังกล่าวควรเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนการดำเนินการในต่อไป

6.2.3 หลักสูตรมาภิบาล มีความสำคัญมากในระบบการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิธีการประยุกต์ใช้หลักสูตรมาภิบาล เพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

6.3 แนวทางนวัตกรรมที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาการจัดการให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเอกชนด้านธุรกิจการบัญชีประชาคมอาเซียน โดยรูปแบบของนวัตกรรมการจัดการด้านธุรกิจการบัญชีประชาคมอาเซียนที่มีความเหมาะสม มีแนวทาง ดังนี้

6.3.1 การเกิดขึ้นของความต้องการในการเปลี่ยนแปลงสภาพปัจจุบัน (Emerge) เป็นการเกิดขึ้นของความคิดที่จะทำการเปลี่ยนแปลงหรือเป็นแนวคิดนโยบายที่ต้องการมีนวัตกรรมเกิดขึ้น มหาวิทยาลัยรังสิตและมหาวิทยาลัยศรีปทุมได้เล็งเห็นถึงการเกิดขึ้นของการพัฒนาและการรับนโยบายเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มหาวิทยาลัยรังสิตได้ให้ความสำคัญของนโยบายที่รับมาจากสภามหาวิทยาลัยและจากนั้นได้ปรับเปลี่ยนให้ความสำคัญในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบกับแผนการทองเที่ยวเพื่อให้การผลิตบัณฑิตเท่าทันกับในโลกปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงสภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง ส่วนมหาวิทยาลัยศรีปทุม มีแนวคิดการจัดการหลักสูตรที่แสดงให้เห็นถึงสภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ คือ ความสามารถในการมีอิทธิพลต่อผู้อื่นในการตัดสินใจเพื่อเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในระยะยาวขององค์กร โดยยังคงรักษาความมั่นคงระยะยาว แนวทางการเป็นผู้นำที่แตกต่างกันมีผลต่อวิสัยทัศน์และทิศทาง การเติบโตและความสำเร็จที่จะต้องเกิดขึ้นขององค์กร เพื่อให้การจัดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้สำเร็จ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะและทิศทางในการกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงาน การบริหารการเปลี่ยนแปลงและความคลุมเครือต้องใช้ผู้นำโดยมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ที่ไม่เพียงแต่กำหนดทิศทาง แต่ยังสามารถแสดงวิสัยทัศน์ได้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์นั้น เป็นการปรากฏขึ้นหรือการเกิดขึ้นของปัญหาในปัจจุบัน หรืออีกในนัยหนึ่ง เป็น

การเกิดขึ้นของปัจจัยหลาย ๆ ด้าน อาจมีความกระจ่างกระจาย จึงมีความจำเป็นในการนำมาหลอมรวมให้เป็นหนึ่งเดียวหรือเป็นสิ่งที่เดียว เรื่องเดียวกัน นำแนวนโยบายหลักคิด ที่ควรนำมาพัฒนา ปรับปรุง เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น โดยเริ่มจากการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579) [6] ที่เป็นสิ่งสำคัญในการให้ประเทศไทยมีทิศทางพัฒนาในระยะยาวอย่างยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติปัจจุบันเป็นฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2564)

6.3.2 การปรับปรุงพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น (Change) เป็นนวัตกรรมทางสังคม หรือ Social Innovation คือ กระบวนการทางความคิด นโยบายและแนวทางในการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาความสามารถทางสังคมทั้งขององค์กรปัจเจกบุคคล การสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตและสังคม

6.3.3 กระบวนการ การดำเนินการ นโยบายและแนวทางในการปฏิบัติ (Process) โดยนำทฤษฎีการจัดการทั้ง 7 ของแมคเคนซี หรือ กรอบแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey 7 s Framework) [7] แนวคิดนี้ได้รับการเผยแพร่เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1980 โดย Robert Waterman, Tom Peter and Julien Phillips แนวคิดนี้ต้องการนำเสนอว่า ประสิทธิภาพขององค์กรธุรกิจเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ 7 ประการ คือ 1. โครงสร้างองค์กร หรือ Structure 2. กลยุทธ์ หรือ Strategy 3. การจัดการบุคคลเข้าทำงาน หรือ Staff 4. รูปแบบ หรือ Style 5. ระบบ หรือ System 6. ค่านิยมร่วม หรือ Shared Value 7. ทักษะ หรือ Skill

ทฤษฎีวิเคราะห์สภาพพื้นที่หรือปัจจัยภายนอกของ Francis J. Aguilar [8] ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารและไม่สามารถควบคุมได้ PEST ประกอบด้วย ปัจจัยทางการเมือง หรือ Politics ปัจจัยทางเศรษฐกิจ หรือ Economics ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม หรือ Social and Culture ปัจจัยทางเทคโนโลยี หรือ Technology

6.3.4 การยกระดับกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ผู้วิจัยพบว่า ความคงอยู่ของหลักสูตรทางด้านธุรกิจการbin ซึ่งถือเป็นการเรียนการสอนเฉพาะทางจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับยุคสมัยกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทั้งนี้สามารถพิจารณาร่วมกับบริษัทหรือสายการbinที่รับ

นักศึกษาเข้าฝึกงานหรือเข้าปฏิบัติงานจริงว่าสามารถทำงานได้จริง ในทางของผู้รับนักศึกษา พบว่า ความรู้หรือการสะสมความรู้ที่นักศึกษาได้สามารถนำมาใช้ในการทำงานได้ แม้ว่าความรู้ที่ได้มาจะเป็นความรู้พื้นฐานหรือเป็นเพียงความรู้เบื้องต้น ตามบัณฑิตที่เรียนจบไปจะสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาปฏิบัติงานจริงได้ระดับหนึ่ง

7. กิตติกรรมประกาศ

คุณูปการนี้สำเร็จได้ด้วยดี และได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำ ตลอดจนคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ยิ่ง และนำมาเป็นแนวทางของการทำงานวิจัยจากคณะกรรมการทุกท่าน รวมถึงการให้ความมั่นใจและแรงใจในการขับเคลื่อนงานวิจัยนี้อย่างต่อเนื่องสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัยรังสิต และขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบป้องกันคุณูปการทุกท่านที่ให้การชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ โดยให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการและความ เป็นสหสาขา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมโดยเฉพาะ ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สังคิต พิริยะรังสรรค์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ วิชาการเรียนการสอน แนะนำงานวิจัยให้มีความเป็นนวัตกรรมสังคม ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรวิญญู องค์กรกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำคุณูปการนี้ ที่คอยดูแลและขัดเกลางานวิจัยเล่มนี้ให้มีความเป็นสหสาขาคือความรู้และแนวทางวิจัยอย่างเข้มข้น

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลหลักผู้วิจัย และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ให้ข้อมูลได้อย่างมีประโยชน์ยิ่ง และที่สำคัญขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเล่มนี้จะมีประโยชน์ทางการศึกษา ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาให้ประเทศชาติขับเคลื่อนด้วยอนาคตที่ดี

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรปรับปรุงกฎระเบียบทางด้านอุดมศึกษา ไม่ควรกำหนดข้อบังคับกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดใน

การรับอาจารย์ประจำเข้าสอนในมหาวิทยาลัยด้านธุรกิจ การบิน ควรให้โอกาสผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านสายการบินสามารถเข้าเป็นอาจารย์ประจำ หรือ ให้สามารถมีอัตราอาจารย์พิเศษเพื่อเข้าร่วมสอนในวิชาต่าง ๆ ได้

8.1.2 ให้มีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการ การศึกษาด้านธุรกิจการบินในมหาวิทยาลัยเอกชนอื่น ๆ เพื่อค้นหารูปแบบการสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมและ ยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น

8.1.3 เพื่อเป็นการเพิ่มเติมองค์ความรู้ควรมีการศึกษา การจัดการด้านธุรกิจการบินในมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบกับการศึกษาหน่วยงานของรัฐ เพื่อสร้างสรรค์ นวัตกรรมทาง การจัดการจะทำให้ได้ผลสรุปเป็นที่ น่าสนใจมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

8.2.1 ในการจัดการศึกษาควรมีการปรับปรุงหลักสูตร ด้านสาขาธุรกิจการบินให้มีทั้งแบบการสอน 2 ภาษา (Bilingual) และ แบบนานาชาติ (International) เพื่อ สามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคอาเซียนได้

8.2.2 บุคลากรของมหาวิทยาลัยทั้งด้านวิชาการและ ด้านงานสนับสนุนต้องได้รับ การพัฒนาทางด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในงานนั้นอย่าง เป็นมืออาชีพ โดยเฉพาะการเพิ่ม เติมภาษาที่ 3 จะทำให้มหาวิทยาลัย ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ

8.2.3 มหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐที่ เปิดสอนสาขาธุรกิจการบินควรร่วมหรือเปิดการทำ ความร่วมมือระหว่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ รวมไปถึงทำ ความร่วมมือระหว่างประเทศเรื่องการปรับตัวด้านอาชีพ ในอาเซียน

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงคมนาคม, แผนยุทธศาสตร์กระทรวง คมนาคม พ.ศ. 2558-2561 (ฉบับ ปรับปรุง), กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวง คมนาคม, 2557.
- [2] มนสิข สิทธิสมบูรณ์, ชุดฝึกอบรมการเขียนแผน จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน ผู้เป็นสำคัญ, พิมพ์ครั้งที่ 5, มปท., 2552.
- [3] Ranking WEB of Universities. (2018). ผลการจัด อันดับมหาวิทยาลัยของไทย. สืบค้นจาก <http://webometrics.info/en/Asia/ Thailand>.

- [4] Von Bertalanffy, L., An outline of general system theory, British Journal for the Philosophy of Science, 1, 134-165, 1950.
- [5] Luhmann, N., Theory of Society, V.1. Cultural Memory in the Present, (Trans. R. Barrett.) Palo Alto: Stanford University Press, 2012.
- [6] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560.
- [7] McKinsey & Company. (March 2008). Enduring Ideas: The 7-S Framework. Retrieved from http://www.mckinsey.com /insights/strategy/enduring_ideas_the_7-s_framework
- [8] Aguilar, Francis J. (Francis Joseph). Scanning the business environment. New York, Macmillan, 1967.